

Zelenka, Miloš

Zajímavá, ale smutná konference (dvacet let pražské univerzitní slovakistiky)

Slavica litteraria. 2015, vol. 18, iss. 1, pp. 232-233

ISSN 1212-1509 (print); ISSN 2336-4491 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/134479>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

výzkumy ze specifické oblasti (*K špecifikám memoárov z prostredia koncentračných táborov*), Lenka Paučová nově „nasmýtla“ žánr spisovatelského deníku (*Žánr spisovatelského deníku u M. Bulgakova*) a Eliška Gunišová upozornila na žánrovou strukturu tvorby Terézie Vansové (*Žánrové rozpätie tvorby Terézie Vansovej*).

V závěrečném slově demonstroval organizátor kolokvia v textu *Smysl genologie a genologická komunita* několik podle něho důležitých problémových okruhů, jimiž by se nově konstituovaný Mezinárodní genologický kruh mohl zabývat: *Jaké je respektování genologie jako literárněvědné disciplíny, její místo v literární vědě: může existovat generální genologie jako generální komparatistika? Genologie*

*kontra poetika. Nové metodologické postupy: analógie ke komparatistice (antropologie, areálová studia, hermeneutika, dekonstruktivismus, kognitivismus, postkoloniální literatura, gender studies, imagologie). Paralelní existence různých genologických koncepcí, disperznost, dezintegrace. Různá centra studia žánrů – některá uznávají genologii, jiná nikoli. Zneužívání pojmu genologie: genologický systém, myslí se žánrový systém, genologie/genealogie. Módnost žánrového bádání. Genologie v reakci na nové žánrové útvary. Má smysl vytyčovat žánrové hranice, existují čisté literární žánry? Texty z kolokvia budou publikovány ve zvláštním genologickém čísle časopisu *Slavica Litteraria*.*

Ivo Pospišil

ZAJÍMAVÁ, ALE SMUTNÁ KONFERENCE (DVACET LET PRAŽSKÉ UNIVERZITNÍ SLOVAKISTIKY)

Dne 24. 10. 2014 se v Slovenském domě v Praze konalo mezinárodní setkání pod názvem *Podoby vysokoškolskej slovakistiky mimo Slovenska*, které organizovala Katedra středoevropských studií FF UK ve spolupráci se Slovensko-českým klubem. Seminář, na němž zazněly více než dvě desítky referátů ze strany slovakistů z České republiky, Slovenska a dalších slovanských (Polsko, Slovinsko a Srbsko) a jedné neslovanské země (Maďarsko), se konal u příležitosti 20. výročí založení univerzitního studijního oboru slovakistiky na FF UK, který byl zřízen spolu s konstituováním Kabinetu slovakistiky jako pedagogicko-výzkumného pracoviště tehdejší Katedry slavistiky. Jestliže při 10. výročí vzniku této skromné instituce panoval mírný optimismus,¹ který vyplýval z potřeby překlenout rozpad společného státu, ze společenské nutnosti zachovat nadstandardní charakter česko-slovenských vztahů, nynější rokování symptomaticky, i když neintencionálně signalizovalo krizi malých národních filologií,

kam se v kontextu střední Evropy zařazuje také slovenština. Pomineme-li tento objektivní faktor, s nímž se musela vyrovnat i mimopražská filologická a další humanitně orientovaná pracoviště, jde zejména o pedagogicko-vědeckou podobu studijních programů, jejich atraktivitu, realizovatelnost a věrohodnost danou tradicemi oboru, jeho metodologickými perspektivami, osobností garanta a přednášejících, v neposlední řadě i vědeckým potenciálem, který by měl organicky vrůstat do celkového profilu studijního oboru.

Konferenční jednání po tradičních proslovch funkcionářů a čestných hostů (slovenský velvyslanec v ČR P. Weiss, bývalý rektor Karlovy univerzity I. Wilhelm, spoluzakladatel pražské slovakistiky R. Chmel, historici J. Rychlík a R. Holec ad.) zahájil společný referát M. Slobody, M. Junka, M. Nábělkové a J. Pátkové charakterizující současný stav slovakistiky na FF UK v Praze, zejména vedoucí katedry M. Sloboda ve svém neradostném vystoupení konstatoval konec slovakistiky jako samostatného studijního oboru, který je už několik let integrován do středoevropských studií a který se dnes v České republice vyučuje pouze na FF MU v Brně.² Sloboda a poté

¹ Srv. *Česko-slovenská súčasnosť a česká slovakistika. Zborník prác k 10. výročiu pražskej univerzitnej slovakistiky*. Eds. Míra Nábělková – Jana Pátková. Praha: Univerzita Karlova – Filozofická fakulta, 2006. 356 s.

² POSPÍŠIL, Ivo – ZELENKA, Miloš: *Slovakistika na Ústavu slavistiky Masaryko-*

Nábělková poté zrekapitulovali institucionální a personální proměny pražské slovakistiky s uvedením obhájených bakalářských a magisterských prací. Právě brněnskou slovakistiku v zastoupení jejího zakladatele I. Pospíšila prezentovala A. Zelenková, která v stručnosti vymezila konfrontační a komparativní koncepci propojující filologii, kulturologii a teorii areálu s dalšími sociálními disciplínami a připomněla vědecké aktivity, jedinečnou sérii pravidelných konferencí a publikací sloužících i jako studijní materiály.³ V blocích *Slovenský jazyk a literatura ako súčasť štúdia bohemistiky na českých vysokých školách, Slovakistika v zahraničí a Slovakistika na Slovensku* referovali představitelé Hradce Králové (J. Zeman), Olomouce (K. Musilová), Budapešti (M. Žiláková), Lublaně (A. Rozman), dvěma účastníky byli zastoupeni Srbsko (Bělehrad a Novi Sad) a Polsko (Krakov a Varšava), kde výuka západoslovanských jazyků má dlouholetou tradici. Např. J. Goszczyńska z Varšavské univerzity a A. Rozman z Lublaně potvrdili vysokou úroveň areálové slovakistiky existující autonomně, ale i funkčně integrované do rozmanitých historických a filologických oborů. Jednáni poté uzavřela vystoupení zástupců specializovaných univerzitních a akademických slovakistických pracovišť ze Slovenska (Ústav slovenskej literatúry SAV, Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, Studia Academica Slovaca ad.), pro které je slovakistika povinně prioritní jako studium mateřského jazyka a literatury. Sympaticky vyzněly i příspěvky P. Káši (Prešov) a T. Žilky (Nitra), kteří informovali o středoevropských studiích, určených pro studenty slovenské národnosti, ale i zástupce národnostních menšin, kteří si mohou prostřednictvím intenzivního poznání tohoto kulturního areálu prohloubit

znalost slovenštiny a dalších západoslovanských jazyků.

Nezbývá než litovat, že moderátoři zrušili diskusi k jednotlivým příspěvkům, které se často omezovaly na zdlouhavé popisy studijních programů (mnohdy dostupných na internetu), přehledy bakalářských a magisterských prací a na stížnosti nad všeobecným úbytkem studentů. Navíc zde chyběli představitelé západních (neslovanských) slovakistik, ale i některých úspěšných balkánských (např. rumunská) a středoevropských (Německo, nedostavil se zástupce Vídně). Třeba však zdůraznit, že takto organizovaná setkání mají svůj smysl: slouží k osobním kontaktům, přispívají k vzájemné informovanosti a výměně publikací, ale přece jen dvacetileté jubileum slovakistického pracoviště na Karlově univerzitě mohlo posloužit ke kritické analýze komplexu objektivních a subjektivních příčin, za nimiž stojí zánik slovakistiky jako samostatného studijního oboru. Tím by se totiž zodpovědněji vymezilo, do jaké míry je momentální situace odrazem celkového stavu pražské slavistiky (časté transformace studijních programů a institucionální změny, nedostatek profesorů, absence moderního metodologického „ukotvení“, ochota komunikovat s partnerskými institucemi ad.), anebo zda jde např. jen o nastavení studijních programů, které vyžadují dlíčí korekci či zásadní metodologickou proměnu. Zároveň diskuse mohla kriticky zúročit situaci malých národních filologií a třeba komparativně ukázat na zahraničních zkušenostech a příkladech, jak např. nastavit poměr filologie a historie, jak slovakistiku začlenit do širšího středoevropského areálu anebo jen pragmaticky poradit, jak nastavit ekonomické modely fungování slavistických studií.

Miloš Zelenka

vy univerzity v Brně. *Slavia* 66, 1997, č. 4, s. 459–463.

3 Tuto tradici pravidelných každoročních vědeckých sympózií a publikačních výstupů, která trvá do současnosti, zahájila první slovakistická konference v Brně z 5. 11. 1997, z níž vyšel sb. *Brněnská slovakistika a česko-slovenské vztahy*. Ed. Ivo Pospíšil. Brno: Masarykova univerzita, 1998. 160 s.